

fra Risør og Gjerstad

Barnas jernverkssøndag
Barnas jernverkssøndag på Næs har blitt en institusjon. Hvert år i juli flokker store og små seg rundt trivelige hester, rykende esser, fristende materialhauger og sprutende vann ved Storelva.

De knuger om spikkeknivene, svinger hammeren, kommenterer teaterforestillinger, blåser såpebobler eller sjøsetter barkebåter. Og innimellom går is, lapper, munk og spikersuppe ned på høykant. Så mange

mennesker har det vært på disse søndagene at jernverksmuseet i år har bestemt seg for å arrangere to – med litt ulikt innhold. Den første av disse går av stabelen søndag 12. juli.

Helene Lia - ei gild jente

Glimt frå lokalhistoria

Helene var den yngste av Halvor Andersen Lia og Aslaug Jensdotter's ti bonj.

Ho blei fødd same året, men etter at faren døde av lungebetennelse, 40 år gammal, i 1877. Fire av bonja var døde små, Anders, den eldste tente i Sønedeled, 17 år gammal.

Det var ikkje nådig for Aslaug å bli enke, Ingeborg blei 14 år og Jens og Anne 12, Ola 3 og Helene i komminga. Ola og Helene var det lite hjelp i for det første, men ungane gror fort der plass en er så bratt, så det gikk på et vis. Aslaug var dotter til Jens Ormkleiv som sette eplekjerner i hole stovar og fekk fine aplar, så ho var god til å nytte alt som kunne gi føde. Potetene var ho kjent for å få fleir og finare hell folk flest. Dei kalla hinnar "Potetenka", for om dei ikkje hadde anna, så hadde dei poteter. Aplar fekk ho heimatil og kirsebær-rønnigar frå Kragerø kanten.

Anders gifta seg med Maren i Sønedeled, håre ho var frå, hugs er me ikkje, men det var noke med –myr hell –kjærr. Dei fekk to bonj, så dro Anders til Amerika. Maren og bonja skulle komme etter når Anders hadde fåt ein stad å bu, og penger til billett til dei.

Det må ha gått fort, for Maren fekk ein jentunge så fort ho kom i land.

Lia var husmannsplass under Melås, der nord, men Ola kjøpte plassen fri i 1909, og han og kjerringa, Berte overtok Lia. Anne var ute i teneste, men kom heim i 1902 og fekk ein gøt som ho kalla Halvor. Då Halvor var 8 år blei Anne sjuk og då ho skynte hå veg det bar, ba ho Ola ta seg av gøten, og han gjorde det så godt han kunne. Ola blei sjuk og sengeligganes, og i 1936 døde han. Dotra, Agnes, var ute i teneste i Sønedeled, så då Berte blei enke selte ho Lia til Halvor, og bygde seg et lite hus på toppen av Karlskleiv i Langvei.

Helene var heime, dei hadde ei ku og noka sauer. Halvor arbeidde i skauane og skaffa dei pengene dei trong, til å leve av og gi bort. Helene fekk sett opp ei lita sæterbu i Landsverksskau, og var der med kua og sauene om sommårane. Ho var så overhendig lettvin. Når ho sprang ned ei li var det som ho skulle

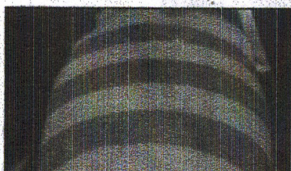
fare lengst ein løypestreng, og oppføre sprang ho som ei ungjente til ho nærma seg 80, då ytta ho seg med dyra.

Forutta dyr totte vel Helene det blei langsamt i Lia. Jon, som hadde lydast til hinnar to vended ei li var det som ho skulle

ein gong i veka til han blei 90, døde i 1954.

I 1957 blei Gjerstadheimen åpna og dit fløtta ho og hadde noka gode år der til ho døde 93 år gammal i 1970. Helene var ei gild jente.

Gjerstad Historielag. T. S.

Glad for finaleplassen

Risørs gutter 12 år fikk med seg en flott pokal hjem, selv om det ble tap i B-finalen i Brande. For laget har spilt stadig bedre gjennom hele turneringen.

– De vant vel med fem eller seks mål. Men vi fikk med en pokal til laget, og hvert vårt håndkle i premie, fastslår Dørssdal.

Risør stilte med to lag i denne klassen, og det var det innbyrdes oppgjøret mellom de to risørlag-